

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах глобальних викликів, спричинених геополітичними кризами, наслідками пандемії, безперервною економічною нестабільністю, екологічними загрозами та надшвидким розвитком інноваційних технологій, цифрова трансформація бізнесу перетворилася зі стратегічної опції на безальтернативну передумову виживання компаній на ринку. Сьогодні цифровізація дозволяє підприємствам швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища, забезпечувати безперервність операцій, підвищувати ефективність та формувати абсолютно нові конкурентні переваги. Особливої актуальності ця проблематика набуває для українського бізнесу. В умовах воєнного стану та турбулентності вітчизняні компанії змушені шукати інноваційні шляхи підвищення адаптивності, гнучкості та стійкості, інтегруючись при цьому до глобального цифрового простору.

Цифрова трансформація є фундаментальним явищем, що не обмежується точковим впровадженням окремих ІТ-рішень чи комп'ютеризацією рутинних задач. Це комплексний, стратегічний та багаторівневий процес, що передбачає глибоку перебудову бізнес-моделей, організаційної структури, управлінських підходів та самої логіки створення цінності для споживача. Сутність цього процесу полягає у переосмисленні ролі технологій: вони більше не виступають виключно інструментом підтримки операційної діяльності, а стають головним рушієм інновацій та джерелом створення нової клієнтської цінності.

Організація i-SCOOP визначає цифрову трансформацію як культурні, організаційні та операційні зміни через розумну інтеграцію технологій, процесів і компетенцій на всіх рівнях поетапно і стратегічно. Її головна мета – створення здатності швидко адаптуватися до мінливих обставин. Сучасні науковці акцентують увагу на тому, що в цифрову епоху клієнти очікують безперебійного, персоналізованого та зручного обслуговування, що формує концепцію «бізнесу без тертя» (frictionless business). Задоволення цих потреб вимагає від підприємств докорінної зміни способів функціонування та взаємодії зі стейкхолдерами.

Стратегії адаптації сучасного підприємства базуються на впровадженні цілого спектру передових технологій. Актуальні дослідження виділяють понад 20 інноваційних напрямів, що формують ядро цифрової трансформації у 2020–2025 роках. Залежно від галузі, рівня цифрової зрілості та пріоритетів, компанії можуть використовувати наступний арсенал рішень: штучний

інтелект та машинне навчання, Big Data та передова аналітика, хмарні обчислення, Інтернет речей, та промисловий Інтернет речей, кібербезпека, роботизована автоматизація процесів, блокчейн та смарт-контракти, індустриальні цифрові рішення та 3D-друк, платформи Low-Code/No-Code.

Окремим вектором сучасної діджиталізації є впровадження «зелених» цифрових рішень та ESG-технологій (Environmental, Social, Governance). Використання таких інструментів дозволяє компаніям знижувати екологічний слід шляхом дієвого контролю викидів і ресурсозбереження, а також інтегрувати екологічну звітність безпосередньо у цифрові системи. Це підвищує рівень прозорості та корпоративної відповідальності, що в підсумку сприяє залученню соціально орієнтованих інвесторів та формує довгострокову сталу конкурентоспроможність бізнесу [1].

Попри очевидні вигоди, на шляху трансформації існують серйозні бар'єри: обмежений доступ до фінансування, гострий дефіцит цифрових компетенцій, слабе правове регулювання та жорсткий організаційний спротив змінам з боку персоналу. Успішне подолання цих викликів вимагає бездоганної внутрішньої та зовнішньої комунікації. Керівництво повинно забезпечити прозору передачу інформації, підтримку командної роботи та цілеспрямоване залучення співробітників до інновацій. Ті підприємства, які ігнорують зміну корпоративної культури та не здатні еволюціонувати до моделі Enterprise 4.0, ризикують повністю втратити свою актуальність [2].

Цифрова трансформація бізнесу перетворилася з модного технологічного тренду на фундаментальну стратегічну необхідність. Її ефективна реалізація вимагає міждисциплінарного та системного підходу, що поєднує передові IT-інструменти з глибокими змінами у мисленні, комунікаціях та бізнес-логіці. Для українського та світового бізнесу саме цифровізація є ключем до збереження стійкості, інноваційності та здатності швидко адаптуватися до безперервних змін, створюючи надійний фундамент для майбутнього сталого економічного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шостак І. Концепція ESG як вектор запровадження інноваційних технологій. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-89>
2. Evans N., Fernando A. The Enterprise 4.0 Business Analyst: Digital Business Transformation Requires a New Mindset. *Knowledge and Process Management*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1002/kpm.1799>